

cenejše izdanje Gebethnera i Wolfa v Varšavi, katero obsega štiri zvezke (à okolo 300 str.) in velja 1. zv. 60 kopejk (okolo 75 kr.), vezan pa 1 rubelj. Prvi zvezek obsega pesnikov življenjepis (s sliko) Petra Chmielowskega, balade in romance, „pieśni miłosne“ i religijske, ode itd. Drugi zvezek obsega daljše pesmi, kakor: „Grażyna, Dziady, Konrad Wallenrod, poezye dydaktyczne in bajke i powiastki.“ V tretjem zvezku je „Pan Tadeusz, czyli ostatni zjazd na Litwie“, a v četrtem številni prevodi. Papir in tisk nista ravno odlična, toda za to ceno skoro ne moreta biti boljša.

Poleg „Biblioteke dzieł wyborowych“, o katerih smo lani poročali na str. 159., je jela v Krakovu izhajati še *Czytelnia Polska* v zvezkih po 10 tisk. pól. Mesečno dva zvezka; naročnina je za 24 zvezkov na leto samo 6 gld. Posamezni zvezki se prodajajo po 25 kr. Prvi obsega povest: „Dziecię Starego Miasta“, J. I. Kraszewskega; drugi „Życie i zasługi Adama Mickiewicza“ F. Konecznega; tretji „Pamiętnik Kwestarza“ I. Chodźka; četrty „Przygody Beniowskiego na Syberyi, w Azyi i Afryce“. Natančni naslov podjetju je: *Czytelnia Polska*, Kraków, Sławkowska 22.

V založbi „Przeglądu katolickiego“ v Varšavi izhajajo *Pisma świętej Teresy*, w tłumaczeniu z oryginału hiszpańskiego przez biskupa Henryka Kosowskiego. Cena znaša po naročilni poti 1 rub. 50 kop., sicer pa 2 rublja.

V Petrogradu je izšla v lastni založbi zanimiva, 512 str. obširna knjiga pisatelja-škofa K. Niedziałkowskega z naslovom: *Wrazenia s pielgrzymki do Ziemi Świętej*, katero delo je sprejela poljska kritika z veliko pohvalo. Dostojanstveni romar je potoval čez Odeso in Bospor ter opisal skrbno vse, kar je na svojem potovanju videl in zvedel.

V Varšavi v založbi Gebethnera i Wolfa je izšla na pogled majhna, toda zanimiva knjižica *Przysstość Chin* ali „groźne wnioski z przesłanek lekceważonych“. V tej knjižici opozarja pisatelj Władisław Dębicki čitajoče občinstvo na preobljudenje kitajskega cesarstva, ki mora prej ali poznej vnovič poplaviti Evropo, nalik Mongolov v srednjem veku. Nekoliko odlomkov te knjižice je bilo že priobčenih v „Przeglądu katolickim“ 1897. l.

V Krakovu, v založbi „Polskiej Społki wydawniczej“, je izšla znanstvena, zanimiva knjiga z naslovom: *Eucharystyka w świetle najdawniejszych pomników piśmiennych, ikonograficznych i epigraficznych*, napisal ks. Józef Bilczewski. Delo je nagradila krakowska Akademia Umiejętności ter obsega 328 str. s 47 podobami.

Prijatelje poljske književnosti utegne zanimati „Tygodnik illustrowany“, izhajajoč v Varšavi, iz katerega posnemamo novico, da dobé naročniki tega lista v 1899. l. brezplačno 12 zvezkov del H. Sienkiewicza v novem natisku. Vsak zvezek bo obsegal 10 tiskanih pól, in je vse podjetje tako

uravnano, da dobé naročniki v treh letih vse povesti znamenitega pisatelja, razven trilogije, kot prilogo brezplačno. „Tygodnik illustrowany“ izhaja na poltretji poli s številnimi slikami in z jedno póló dodatka in velja po pošti 12 rubljev na leto. Naslov je: *Krakowskie Przedmieście 17. Warszawa.*

i+a.

Ruska književnost.

Ob kratkem navedemo nekaj novejših pojavov. *Bratskaja pomošč postradavšim v Turciji armjanam*. Literaturno-naučnyj sbornik. Moskva 1898. Cena 5 rubljev. — To delo, ki je izšlo že v drugem izdanju, kaže radodarnost ruskega naroda. Tako obširnih zbornikov doslej skoro še ni bilo v ruski književnosti. Osemdeset pisateljev je podarilo svoje doneske zanj.

Zanimivo in za ljubitelje ruske književnosti potrebno delo je nedavno izdani: *Russko-nemeckij učebnyj Slovarj* dlja učebnyh zavedenij i samoučenija, sestavil i izdal Nikolaj Dimitrievič c. i. k. vojenyj protojer v Levovč. Str. XXXVII + 962 v 8°. Ta slovar, ki se naroča pri pisatelju in velja 6 gld., je najboljši izmed vseh doslej pri nas izdanih ruskih slovarjev; število strani pa tudi kaže, da je obširen. Pisatelj je izdal pred nekoliko leti že abecednik, slovnico in čitanko ruskega jezika, namenjeno zlasti vojakom, v katerih vseh obrača pozornost učencev zlasti na priglas. Ta slovar je — dejali bi — krona vseh poprejšnjih pisateljevih del; ker ima ruski tekst priglas, smemo učečim se ruščine priporočiti to lepo delo. Cena v primeri z obsežnostjo knjige ni previsoka.

V Petrogradu v založbi „knjižnago magacina“ O. Popove je izšla povest *V šetjah* Sjeroševskega z 19 slikami Dudina in Tkačenka. V tej povesti je opisano žitje in bitje jakutskega plemena na daljnem ruskem severu tako živo in zanimivo, da čitatelj ne odloži povesti iz rok, predno je ni prečital do konca. Cena 80 kop.

V isti založbi so izšla *Isbrannyja sočinenija Vissarijona Grigorjeviča Bělinskago* v dveh zv. Uredil in predgovor napisal N. Kotljarevski. Cena 2 r. 40 kop. Komur je znano, kako tesno je združeno ime kritika Bělinskega z novejšo rusko književnostjo, ta se bo rad seznanil s proizvodi tega slovečega pisatelja, zlasti ker jih je sedaj mōči dobiti za nizko ceno.

Ruska zemljepisna književnost se je obogatila z novim, zanimivim delom pisatelja Ovsjanega z naslovom: *Serbija i Serby*. S kartoju Serbiji. Petrograd 1898. Cena 2 rublja. O tej knjigi govori kritik v „Nivi“, da je najboljšo delo o Srbiji, katero je opisal pisatelj po lastnem opazovanju. Precej obširna knjiga ima četrto dodatkov, namreč: „Srbi v Turciji“, „Srbi v Avstro-Ogrski“, „Bosna in

Hercegovina“ in „Črna gora“. Tudi to delo pripočamo ruščine večim čitateljem.

Nič manj od poprejšnjega zanimivo je obširno delo K. K. Slučevskega: *Po Severu Zapadu Rossiji*, v dveh debelih zvezkih XX + XXI + 1064 str. vel. osmerke V tem „kapitalnem trudu“, s 305 slikami in dvema zemljevidoma, je opisal Slučevskij pokrajine severo-zapadne Rusije, katera je radi podnebnih razmer tudi za nas južne Slovane zelo zanimiva. Cena obeh zvezkov 7 rubljev. Naroča se v „knjižnem magazinu“ A. F. Marksa v Petrogradu.

V Moskvi je izšlo delo *Iljustrirannaja vseobščaja istorija literatury* Ivana Šera, pod uredništvom P. J. Weinbergerja. Delo je izšlo v 15 snopičih, ali v 2 zvezkih. (Preloženo.)

V Petrogradu, v založbi O. N. Popove, je izšlo zgodovinsko delo E. Levaserja z naslovom: „*Narodnoje obrazovanje v civilizovanih stranah*“ v 2 zvezkih. Delo je prevedeno iz francoščine. Cena 2 rublja 50 kop. — Temu podobno je drugo delo G. F. Koljbe: *Istorija čelovečeskoj kuljtury*, prevedeno iz nemščine pod uredništvom A. A. Reinholdta. Delo velja 3 rublje 50 kop.

Izmed novjših romanov in povestij omenjamo: *Živaja žizn* (živo življenje), roman J. Potapenka, Moskva, cena 2 rublja. Dalje: *Nevěsta — vakhanka* (Krovavj tuz), roman iz petrogradskega življenja, od A. Čehanoviča, izdanje A. Kasatkina v Petrogradu (cena 1 rubelj); *Noša mira sego*, roman P. P. Gnědiča, Petrograd 1898, cena 1 rubelj; *Medovj mjesjac*, roman K. Golovina, Petrograd 1898, cena 1 r. 50 kop.; *Primanka*, roman P. M. Nevežina, Moskva 1898, cena 1 rubelj; *Vagram*, očerki i razskazy i vojenoj žizni od P. N. Krasnova, Petrograd 1898. Cena 1 rubelj.

Ob tej priliki še omenjamo, da dobé naročniki „Nive“ za 1899. l. kot prilogo *Polnoje sobranije sočinenij F. A. Gončarova* v 12 zvezkih, z životopisom in sliko pisateljevo. Gončarov, kakor vemo, je napisal nekoliko daljših romanov, kakor: „Oblovov“, „Obryv“, „Obyknove nnaja istorija“, nekoliko manjših povestij in daljši potopis *Fregat Pallada*. Kakor Turgenjevovi spisi, se tudi ti ne bodo prodajali posamično, marveč vkupno z „Nivo“, ki velja s prilogami vred okolo 10 glđ. i + a.

Črtice iz maloruske književnosti.

(Piše Podravski.)

Pisali smo že v tem listu, kako se je začela in kako je napredovala književnost Malorusov ali Rusinov ali Ukrajincev. Povedali smo, da je Malo-

rusov skoro 20 milijonov, katerih 17 milijonov živi v Rusiji, 3 milijoni pa v Avstriji. A njih književnost ni obširna, niti tolika kakor slovenska. To je umevno, ker mnogi Malorusi rajši pišejo velikoruski. Navedli smo tudi nekaj pisateljev, kateri so delovali za malorusko slovstvo, n. pr.: Ivan Kotljarevski (1769—1858), oče novega malor. slovstva; Peter Artemovskij Hulak (1790—1866), Lev Borovikovski, Gregorij Kritka (1778—1843), Jos. Bodjanski (1808—1878), Nikolaj Kostomarov (1817—1885). Povedali smo, da so se tudi avstrijski Rusini zanimali za slovstveno delovanje, ker so dobili pod Jožefom II v Levovu duhovsko semenišče (l. 1783) in vseučilišče (1784). Levov je bil seveda središče maloruskega življenja v Avstriji, in v Levovu se je — in tu nadaljujemo svoje pripovedovanje — sredi maloruskih dijakov pojavila misel o prerojenju maloruskega slovstva v Galiciji. Tem dijakom je stal na čelu Markijan Šaškevič (roj. 1811. l. v Zločevskim, umrl 1843. l.) Obdarjen po naravi z znamenitim pesniškim darom, prisvojil si je popolnoma živi narodni jezik, ki ga je potem rabil v svojih poezijah, ki so se sčasoma udomačile med narodom.

V kolo Šaškeviča je stopilo nekoliko nadarjenih pisateljev, kakor: Nikolaj Ustijanovič, Ivan Vagilevič in drugi. Sestavili so iz svojih plodov in deloma iz narodnih pesmij zbirko „Rusalka“, katero se jim je po dolgi borbi s cenzuro posrečilo natisniti 1837. l. v Budimu. Avstrijska vlada je zabranila „Rusalko“ ter preganjala ob enem celo njene izdajateljce. Glavni vzrok preganjanja je bil baje ta, da je jezik v njej bil podoben „ruskemu“, katerega pa iz političnih razlogov ni bilo dovoljeno rabiti. Pravzaprav pa je bila „Rusalka“ pisana v najčistejšem gališko-rusinskem jeziku, razlikujoča se po pisavi dokaj bolj od ruščine nego jezik, v katerem sta z dovoljenjem vlade tiskala svoje plode Jožef Levicki („Stih na čest halickaho metropolita.“ Premisl 1838) in Lesenicki („vozzrenje Strašilišča v Pestie i Budie“) itd.

Pisatelji, kakor Levicki, Lesenicki, Ilkevič niso mogli imeti nobenega vpliva na malorusko slovstvo. Pisali so „za narod“ v jeziku, ki je vzbujal čudenje in jezo pisateljev maloruskih nad Dneprom. Maksimovič n. pr. je pisal leta 1841. vsled plodov Lesenickega: „To ni jezik, marveč umetni izdelek slovensko-ruski, v katerem so pri nas (v Rusiji) pisali verze pred sto leti.“ Svetoval je pisateljem, naj zavrzajo to mešanico ter pišejo v čistem narodnem jeziku, toda njegov svet je bil neuspešen za rusinsko slovstvo; v Galiciji je bilo že skoro blizu propada, in tako je ostalo do l. 1848. — A sedaj idimo čez avstrijske meje, da si tu ogledamo — Tarasa Ševčenka. (Dalje.)